Reconciliació amb el pessebre

Autor: Xavi Llobet
Data de publicació: 30-08-2020

En Xavier Llobet ha quedat agradablement sorprès per l'article d'En Jordi Bilbeny sobre una figura tan nostrada com El Caganer del pessebre i el tipus de religiositat que s'hi amaga. Ens ha fet arribar la seva opinió sobre l'article.

La lectura de l'article Apunts sobre «el Caganer» del pessebre. Furgant entre els abismes d'una sacralitat perduda[1], d'En Jordi Bilbeny, m'ha reconciliat amb el nostre pessebre.

Abans de llegir l'article, jo havia fet saber personalment a l'autor el meu parer sobre el Pessebre. Considerava el Pessebre més aviat com una representació del món arameu premusulmà. Hi veia, més que qualsevol altra cosa, Israel, la Meca o el Marroc.

D'aquest article, me n'ha sorprès agradablement una afirmació. En Bibeny ens advera que el pessebre és una variant d'un larari romà. Jo, a aquesta asserció, hi afegiria que es tractaria d'un larari de la Roma cristiana —la qual cosa és una contradicció en si mateixa, perquè els romans eren politeistes i, per això mateix, les havien de passar magres per acceptar una religió monoteista—.

Així, doncs, el pessebre havia d'haver estat, en principi, una mena de «larari» romano-cristià sobre el qual s'hi afegiren un seguit de «figuretes catalanes» precristianes o paganes. En altres paraules, les figuretes catalanes van colonitzar una escena d'una altra cultura.

És com allò que el mateix Bilbeny havia escrit sobre Els Pastorets[2]: els Pastorets són una representació cristiana farcida de simbologia i de personatges mitològics catalans: dimonis, pastors, bruixes, àngels, etc.

Ara ja em puc reconciliar i mirar el pessebre d'una altra manera.

Gràcies, Jordi!

(Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge)
Imatge 1: Déus estàtics d'un larari romà. Foto: Pinterest
Imatge 2: Escena aràbiga amb pastorets del pessebre vivent de Castell d'Aro. Foto: Menuts de Girona, 2017
Imatge 3: Mitologia catalana dels Pastorets de Granollers en un bosc al fons. Foto: Som Granollers, 2016

Xavi Llobet, Doctor Arquitecte
Barcelona 21 de juliol del 2020

Notes bibliogràfiques:
[1] Jordi Bilbeny: "Apunts sobre 'el Caganer' del pessebre. Furgant entre els abismes d'una sacralitat perduda". Web de l'INH, 18-07-2020
[2] Jordi Bilbeny: "La sardana i la religió de les bruixes". Barcelona: Librooks, 2015